

Verslag van regioavond CCA op 25 feb. 2019 in Kamerik

Voedsel verbindt, boeren en burgers. Zeker, maar over welke boeren en over welk voedsel hebben we het dan? En hoe gedragen burgers zich als ze even consument zijn? Een verslag van een boeiende en inspirerende avond in Kamerik.

Opening

De voorzitter Martien Oussoren opende de vergadering met het laten zingen van Psalm 108 vers 1 en 2 en het lezen van Johannes 6 vers 1 tot en met 14. In dit Bijbelgedeelte gaat het over de wonderbare spijziging. De maaltijd begint met vijf broden en twee vissen en eindigt met twaalf korven met voedsel wat over is. Het Bijbelverhaal laat volgens Oussoren zien dat vertrouwen op onze Hemelse Vader heel belangrijk is. Ook al is je geloof (soms) klein, net als dat weinige voedsel, God kan het groter maken. Vertrouw daar maar op!

Lezing

Wiggele Oosterhoff, docent-onderzoeker bij de Aeres Hogeschool in Dronten en beleidsmedewerker van CCA gaf vervolgens een lezing over het thema 'Voedsel verbindt!' Hij begon met zijn persoonlijke motivatie, namelijk 'verbinden en verdiepen'.

Vervolgens schetste hij de ontwikkeling van de land- en tuinbouw vanaf de Tweede Wereldoorlog tot nu toe. Rond 1950 waren er 400.000 boeren in Nederland. Zij waren een belangrijk onderdeel van het 'maatschappelijke midden' en stonden voor de opgave om voldoende voedsel te produceren. Pas in de jaren tachtig van de vorige eeuw werd voedselveiligheid belangrijk. Tegenwoordig gaat het steeds vaker over 'veilig voedsel' en over 'vitaliteit'.

Ook in de samenleving zijn ontwikkelingen gaande. Oosterhoff schetste er drie: 1) de trek naar de stad, 2) klimaatverandering en 3) digitalisering / robotisering.

Maar wat betekenen deze ontwikkelingen nu voor de boer- en tuinder anno 2019?

Grofweg kiezen boeren en tuinders uit drie strategieën: 1) schaalvergroting (lage kostprijs, wereldmarkt), 2) toegevoegde waarde landbouw (meerprijs, vaak regionaal), of 3) stoppen met boeren (flink deel van boeren is ouder dan 55 jaar en heeft geen opvolger). En iedere boer- en tuinder zoekt hierin zijn eigen weg.

Voedsel verbindt – boeren en burgers

Op allerlei terreinen zien we *diversificatie*.

Daarom is de vraag: over welk voedsel hebben we het? Voedsel dat als 'bulk' is geproduceerd? Streekproducten waarbij de producent herkenbaar op de verpakking staan? Over welke burgers hebben we het? Uit consumentenonderzoeken blijkt dat zij zich op verschillende dagen van de week verschillend gedragen. Er zijn dagen dat men snel, makkelijk of goedkoop kookt en eet. Maar er zijn ook dagen dat er uitgebreid gekookt wordt met verse producten. Een uitdaging voor individuele boeren en tuinders om daar goed op te reageren.

Bovendien zijn boeren zelf ook burgers en consumenten. Daarom helpt het meestal niet om als boer *tegenover* de consument(en) te gaan staan en een oordeel over hen te hebben.

Want: als je oordeelt, treedt je uit de verbinding!

Het is belangrijk om positief het goede voorbeeld te (blijven) geven.

Laten we proberen zoutend zout te zijn, te verbinden en te verdiepen.

Namens de CCA-kringen Utrecht-West en Noord Holland, Heleen Blaauwendraad